

De afstand tot de lokale politiek houdt zichzelf in stand

We bevinden ons op deze druilerige 20ste maart bij voetbalvereniging Roodenburg in Leiden Noord. De club vormt het hart van een volksbuurt, en is omgeven door flatgebouwen. Het gesprek in de kantine gaat over inclusief bestuur. De bezoekers aan de werksessie vragen zich samen met de tafelgenoten af hoe de lokale politiek de afstand tot buurten als deze kan overbruggen, en welke cirkel daarvoor doorbroken moet worden.

Jeroen Kries

De reden dat we ons op deze plek bevinden, is dat de politieke carrière van een van de panelleden hier is begonnen. Wethouder Abdelhaq Jermoumi groeide op in de wijk en begon hier al vroeg met voetballen. Toen hij een blessure kreeg, begon hij met het coachen van een team 'moeilijke' jongens. Hij gaf ze een uitlaatklep en leerde ze weerbaar te zijn tegen de verwensingen die ze over zich heen kregen tijdens uitwedstrijden. Vanuit deze dienstbaarheid aan de wijk rolde hij de gemeenteraad en het wethouderschap in. Abdelhaq benadrukt dat zijn verhaal een positieve uitzondering is op de regel. Mensen uit deze buurt bereiken amper via het pad van vrijwilligerswerk de lokale politiek.

Dat mensen uit dit soort kansarme buurten lastig te bereiken zijn en de politiek niet opzoeken, beaamt iedereen. Maar deze mensen actief opzoeken vanuit de politiek blijkt vaak ook lastig. Inspraakavonden krijgen vaak een geringe opkomst. En als er een probleem is in de wijk zijn het vaak de hardste schreeuwers die aan het woord komen. In een ideale wereld zouden deze mensen zelf de politiek opzoeken, in plaats van dat er naar hen gezocht moet worden. En zou de afstand tot de Leidse raad maar klein zijn.

Duidelijke taal

Maar de gemeenteraad ver af van veel mensen uit dit soort buurten, vertelt Walter van Peijpe. Hij heeft 12 jaar in de Leidse gemeenteraad gezeten voor GroenLinks. Hij kaart aan dat die Leidse raad op sommige punten juist heel goed scoort als het gaat om inclusiviteit. Zo is de raad erg jong en vrouwelijk, iets waar andere gemeenten mee worstelen. Tegelijkertijd is de raad op andere punten juist weer niet representatief. Zo zijn gemeenteraadsleden bijna uitsluitend academisch geschoold en daarmee nogal elitair. Dit vormt een grote discrepantie met de samenstelling van de Leidse samenleving, iets dat komt tijdens het gesprek vaak aan bod komt.

Walter wijt dit deels aan het feit dat het raadswerk en de stukken onnodig ingewikkeld zijn. Dit beaamt ook zijn dochter Rosie van Peijpe, die vorig jaar met voorkeurstemmen als 18-jarige de Leidse gemeenteraad inkwam. Want ondanks haar academische opleiding kost het haar nog steeds veel moeite en tijd om de stukken te doorgronden. Iedereen is het er roerend over eens dat de stukken veel te ingewikkeld zijn. Er worden voorbeelden opgerakeld van departementen die elkaars beleidstukken niet konden begrijpen. En er wordt grote waarde toegekend aan programma's als *duidelijke taal* die erop gericht zijn de taal van organisaties begrijpelijker te maken, voor iedereen.

Herkenning

Alle raadsleden in het panel proberen de verbinding met een buurt als deze te leggen om de kloof tussen de elitaire gemeenteraad en de Leidse samenleving te overbruggen. Ze erkennen dat het enorm kan helpen voor mensen uit de buurt om een politicus tegenover zich te zien die op henzelf lijkt. Hierdoor gaan ze zien dat de politiek ook voor hen bereikbaar is. Rosie spreekt vaak met jongeren die door gesprekken met haar inzien dat de gemeenteraad minder ver van hen afstaat dan gedacht.

De vraag wordt opgeworpen bij wie de verantwoordelijkheid rust om te zorgen dat er een diverse groep mensen de gemeenteraad in komt. Sommigen vinden dat die verantwoordelijkheid ligt bij politieke partijen, op het moment dat ze hun kandidatenlijst samenstellen. Maar tegelijkertijd is dit ook lastig in de huidige versnipperde politiek, waar partijen vaak maar een paar zetels bemachtigen, en ze vaak moeten schipperen tussen het belang van ervaring en diversiteit. En hoewel de partijen graag een divers samengestelde groep kandidaten op hun lijst zouden zetten, dienen de geschikte kandidaten daarvoor zichzelf niet vanzelf aan. Zo zijn er bijvoorbeeld nog veel mensen die denken dat een wetenschappelijke studie vereist is voor raadswork.

Vinkjes en bubbels

Devinka Partiman zet zich als initiatiefnemer van de stichting Stem op een Vrouw in voor een meer inclusieve politiek. Ze probeert niet alleen meer vrouwen de politiek in te krijgen, maar streeft er ook naar dat ze daar ook op langere termijn actief in blijven. Ze benadrukt in het gesprek het ongemak dat sommige mensen voelen bij quota's. Hierbij kan het gevoel ontstaan dat mensen gereduceerd worden tot een 'vinkje'. Ze bevestigt dat deze quota's inderdaad averechts kunnen werken als ze van bovenaf opgelegd worden, en als de organisatie er niet achterstaat. Dan kan het gebeuren dat kandidaten niet worden vertrouwd op hun kwaliteiten. Het is daarom beter als de hele organisatie achter het quota staat, vanuit de overtuiging dat diversiteit de groep sterker maakt.

Tijdens het gesprek komen ook de diversiteit en bubbels van de aanwezige groep zelf aan bod. Terwijl we deze onder de loep nemen, worden we eraan herinnerd dat het te kort door de bocht is om iedereen te plat te slaan tot een 'vinkje' als vrouw of hoogopgeleide. Mensen hebben veel meer ervaringen waaruit ze kunnen putten dan de dingen die je aan de oppervlakte ziet. Dit geldt ook voor onze groep, waar we gedurende het gesprek steeds meer te van elkaar te weten komen.

Het probleem met afstand tot de politiek lijkt dat die afstand iets is dat zichzelf in stand houdt. Mensen voelen afstand tot de politiek doordat ze zichzelf er niet in herkennen. Maar om dezelfde reden zoeken ze de politiek ook niet, op waardoor deze afstand nooit overbrugd kan worden. Deze cirkel kan niet van de ene op de andere dag doorbroken worden. Op deze voetbalvereniging zit in ieder geval een diverse groep mensen, die er graag mee aan de slag wil.